

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

IVRIS CANONICI|| SEV PONTIFICII|| PARTITIONES,||

Grégoire, Pierre

[Frankfurt], 1595

VD16 G 2996

6 De in ius vocando.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63677)

DE IN IUS VOCANDO. A

A TITVLVS V.

a Hac rubrica non exstat expressa vñ separata in iure Pontificio, quamuis de vocatione in ius, in eo diuersis in locis & necessar. o agatur, vt liquet ex sequentibus. At iure civili, exstat titulus, de in ius vocando. ior. 2. P. tit. 4. & libr. 2. C. tit. 2. & in Panact. adhuc rubr. in ius vocati sunt, &c.

CAPVT I.

Continuatio, & quid in ius vocare. **B**

Cognita quaestione de iudicibus, agamus de materia eorum, & primum de lite apud nos deferenda. Omnium autem instituentiarum actionum initium, ab ea parte proficiscitur, quæ est de in ius vocando. Aduersarius enim vocandus in ius, vocandus coram eo, qui cõtendentibus ius dicitur est. **a** In ius vocare itaque est iuris experiundi causa vocare. **b** Canonica vero vocatio est, quando obseruato legitimo dierum interstitio, causæ suæ quis adesse iuberetur. **c**

SCHOLIA.

a §. omnium, de pœna temer. litig. l. 1. de in ius vocan. P. l. iudices, cum auhent. seq. C. de iudic. Inter ea, quæ in ordinato iudicio requiruntur, est citatio. cap. inter quatuor, de maior. & obedien. cap. quoniam contra, de probation. neque iudicium contra non citatum valet, cap. Ecclesia sancta Maria, 10. de constitutio. c. cum dilecti, 6. de dolo & contu. ibi, volentes iuris ordinem obseruare, &c. Vide extranagantem communem, vnam sanctam, & ibi gl. fin. de dolo & contumac. vocatio in civilibus, vel ideo necessaria negotiis, quod de vno quoque negotio presentibus, quorum interest tractandum sit. l. de vno quoque, de re iudica. P. l. nam ita diuus, de adoptionib. P. In criminalibus multo magis, ubi de fama, corporis supplicio, vel de vita agitur, idg. vel exemplo Dei, qui quamuis occulta mentis & cordis hominum nouerit, tamen noluit damnare Adamum in-

auditum & nõ citatum ad iudicium. Genes. 3. c. can. Deus omnipotens, 2. q. 1. facit clem. pastoralis, de senten. & re iudic. can. nullam ante, can. iudicantium, 30. q. 5. l. fin. C. de accus. Ita statutum, & can. 5. re-latum, 5. q. 2. non esse recipiendam instantam accusationem, priusquam accusatus fuerit vocatus. Nullus in summa maior defectus iudicii, quam citationis, quæ defensionem a iure prouenientem naturali, respicit, defensio quippe naturalis & iure gentiũ permissa, l. vt vim, de instit. & iur. neque principẽ hunc defectũ suppleri posse, secundum Felin. ad cap. ex parte, 2. de offi. delegat. Decium, consil. 63. viso puncto, de Afflictis, decis. 307. in fin. Boerius, m. decisio. 247. num. 7. tractatur & in non citatum & inauditum non esse statuendum, imo nihil congrue posse statui, in can. caueant, 3. & sequen. omnia, 2. quest. 9. Verum contra presentem nõ esse vocationem, de substantia iudicii, docet Ioan. Andr. in c. fin. de elect. in Sexto. Plato quoque in 8. de legibus, existimat in iudiciis vocationem esse necessariam.

b l. 1. de in ius vocan. lib. 2. P. tit. 3. c. cum dilecti, de dolo & contum. litis preparatio est vocatio, hæc & denũtiatio, vt & libelli oblatio; appellatur & hæc preparatio in ius vocatio. l. quemadmodum, 2. de ineffic. testam. P. & citatio vnde citati in clem. 2. de pœnis, conuentio, vnde conuenti & conuenire, in capit. ecclesia sancta Maria, de constit. Prima citatio itaque ad iudicium fit, videtur ante iudicialis, vt notatur per Innoc. & Hostiens. ad c. quoniam contra, de probat. gloss. ad clem. 1. ad verbum, citationes, de iudic.

c can. fin. §. his auctoritatibus, 5. qua. 2. Hæc autem finitio intelligenda erit, de legitimo & suo tempore facta citatione, non de alia aliter facta, dist. can. fin. in princ. & can. vocatio, 5. q. 2.

CAPVT II.

Quotuplex in ius vocatio seu citatio.

Citatio

Citatio quædam est iuris, quædam hominis. *a* Iuris est, quando ius seu lex statuit aut canon, certum dierum terminum, intra quem debeat quis iudicio ad actum aliquem exercendum se fittere vel adesse. *b* Hominis vero, cum iudicis mandato in ius vocatur. *c* Vtraque duplex, vel generalis, vel specialis. Generalis est admonitoria, ut quicumque sua interesse putaverit, negotio adsit & veniat in ius. *d* Specialis continet certam personam vocandam, & ut plerunque causam vocandi & litem, vel litis partem, *e* & fit verbis & literis. Est & alia realis, quæ fit per prehensionem vel captionem personæ, quæ ad ius ducitur. *f* Et illa personalis, cuius & alia species, quædo vocatus iubetur in propria persona venire. *g*

SCHOLIA.

- a* *Clemen. 2. de peniten. ibi*, ne citati ad Apostolicam sedem, vel ab homine, vela iudice, &c. *Neque minus ardeat citatio iuris quam hominis, Rota deci. 484. si appellans, num. 7. in nouis, imo magis, quia citatio legis est peremptoria, et si lex nihil de peremitione dicat, non autem hominis, causa quam de rescrip. cap. 1. de electio. in Sexto. iuncto. ca. 1. de appellatio. in Sexto. & ibi Innoc.*
- b* *Ut in c. 1. de electio. in Sexto constitutum, ut qui impugnat electionem, a die qua appellauerit, intra mensem in curia Romana compareat, idem in cap. cupientes, eod. titul. in capit. quamuis, de offic. ordinar. capit. 1. de appellatio. in Sexto. in l. scire oportet, l. 3. §. 1. de excusatio. tutor. libr. 27. P. tit. 1. l. si. C. de dolo.*
- c* *Ut in c. cum dilecti, de dolo & contuma. lib. 2. tit. 14. ca. veniens, de accusat.*
- d* *Quemadmodum in c. 1. de elect. in Sexto. l. si eo tempore, de remissio. pignor. C. tractat. de hoc Hostiensis & Innocentius ad capit. dilecti, de exceptio. ubi plene & in decisione Rota 119. si impetretur, num. 2. in nouis.*

A *e* *Fit enim in initio litis generalis quædam vocatio, qua habet litis cuiusdam certa admonitionem. Atque etiam in exordio litis solet talis generalis vocatio decerni ad legitime comparandum ad singulos actus, vsq; ad sententiam inclusive instructa, cum omnibus iuribus, scripturis ac monumentis causam concernentibus. Rota decis. 245. cum in iussu iudicis, non aliter. l. fin. C. de exhib. reis. l. cum clericis, l. omnes, C. de episcop. & cler. Debent quoque & esse iudices, qui hoc iubeant ex maioribus, qui saltem habeant mixtum imperium, §. si vero etiam, cum sequen. de exhibendis reis. in nouel. authent. qui semel, C. quomo. & quan. iudex, nisi ageretur de debitore fugituo, qui prehendi potest iure, ut iudici sistatur, l. au. prator, §. si debitorem, qua in fraudem creditor. P. Fit hac realis ductio maxime in criminalibus, l. plerique, de in ius voc. P. cap. proposuisti, & ibi Henric. Bobic. de for. comp. c. si iudex laicus, & cap. si clericus, de sent. excommu. in Sex. Species quædam etiam realis seu personalis citationis est, quando apparitores parlamentorum vel regiorum maiorum magistratuum, maliferarii seu virge delatores, ea tactos vocatos citant, dicendo, rex vos salutat, pro qua citatione facit l. hac lege, §. 1. ibi, aut plures forte ferendi sunt, de proximis sacroscripior. libr. 12. C. ubi tamen corrupte legitur, ferendi sunt, pro ferendi.*

g *Vocant adiournement personnel, Galli, quale in c. 1. de iudiciis in Sex. qua citatio, ut plerung, decernitur in delictis leuibus, & in quibus personam ipsam exigit iudex presentem, per se, ut in exemplis sequentis capituli tertii.*

CAPVT III.

Pro quibus quis in ius vocari potest aut debet.

Quia ergo citatio est iudicii principium & fundamentum, *a* ideo sine ea fieri non debet. *b* Regulariter etiam omnis actus iudicialis, contra non citatum ipso iure.

re nullus est, ideo & quilibet actus distinctus, indiget citatione. *d* Veruntamen pro civilibus negotiis, nemo potest citari, ut personaliter compareat, cum possit si velit, vel per se vel per procuratorem comparere. *e* Pro criminali tamen poterit, si aut pro veritate dicenda, *g* aut pro præbendo iuramento calumniæ, *h* aut si alio modo necessitas postulet partes vel personas iudici exhiberi, *i* aut si actus gerendi sint presentibus quorum interest. *k*

S C H O L I A.

- a* §. fin. de pœna temere litigan. clem. pastoralis, de re iud. c. quoniam contra, de proba.
b l. de unoquoque, de re iud. P. l. nam ita dicitur, de adopt. P.
c in prædictis iuribus, & per interpretes ad d. clem. pastoralis. Matth. de afflict. decis. 307. nu. 29.
d Marantha in praxi, part. 6. tit. 6. Felin. super, ad c. cum olim, nu. 11. de sent. & re iud. & Bal. ad c. quoniam contra, 4. col. in fi. de probatio. tradit, interpretes dividere citationem, in eam, qua ante iudicialis dicitur, qua fiat pro litis ingressu, & in iudicalem qua fit pro litis ad ulteriora progressu, & in aliam iudicalem peremptoriam, & post iudicalem, qua fit post sententiam, in articulis opportunis, & in executione.
e c. querelam, de procurat. l. 1. & §. fin. eo. tit. D. in c. 1. de iud. in Sexto.
f Hac & sequentia probantur, in cap. 1. §. fin. de iudic. in Sexto. Causa criminalis intelligitur de crimine criminaliter intentato, non autem si civiliter, quia tunc posset interuenire procurator, cap. tua, de procurator. ca. super his, de accusat. non ita si criminaliter, exceptis casibus notatis, in ca. si quando, 2. q. 6. in glo. fin.
g dict. cap. 1. de iudic. in Sexto. Hoc enim personale, dicere testimoniū, de veritate, ideo coguntur venire testes saepe, toto titulo, de testib. cogen.
h dict. c. 1. de iudic. in Sexto. & hoc personale etiam, ca. in pertractandis, de iuramen. ca-

lum. auth. principales, de iure iur. propter calum. dando. C. poterit tamen dari procurator ad hoc iuramentum præstandum, cum speciali mandato, de iurando in animam constituentis, c. si de iura. cal. in Sexto. dict. c. 1. de iudic. in Sexto. quod arbitrio iudicis relinquitur, ubiunque autem quis personaliter venire mandatur, non potest per procuratorem comparere, c. fin. de maior. & obed. libr. 1. tit. 33. c. dilecti, de dolo & contuma. cap. exposuit, de dilatio. Rota decis. 272. licet contra, in nouis, & si non potest venire, non tenetur etiam procuratorem mittere. l. fin. C. de procurator. potest tamen, imo debet, nuntium mittere ad allegandas excusationes iudici, coram quo debebat se sistere, c. querelam, de procura. ubi de hoc agitur.

k Iuxta l. de unoquoque, de re iudic. Pan. l. properandum, §. fin. autem, de iudic. l. iudices, de fide instrument. Bartol. ad l. item illa, de constitutio. pecunia. Felin. in ca. in nomine Domini, nu. 31. de testib. vel si agatur de testibus vel instrumentis producendis, & audiendis vel impugnandis, ut ibidem, si verificanda sit scriptura privata. Paul. Castr. & tex. ad l. et si contractus, de fide instrum. Felin. ad c. scripta, eod. tit. si danda sint litera compulsoria ad exhibendum exemplum, vel ut loquuntur ad copiam instrumentorum penes aliquem existentium, & transumpta faciēda sint, vel ex archiuis, vel aliunde, citantur quorum interest, ut veniant, ad sint vel mittat procuratorem, Paul. Castr. ad l. iudices, nu. 8. de fide instrum. Octavianus & Estrus, lib. 6. introductionis in aula Romana actionem, c. 1. nu. 12. & 13.

C A P V T IIII.

- E* 1 Quis vocare vocariue in ius possit.
 2 A quo iudice, vnde & ubi.
 3 De quibusdam, qui non possunt vocari vel prehendi.
 O mnes in ius alios vocare, † ipsiq; vocari possunt, nisi expresse prohibeantur.

tur. *a* Prohibitio autem, vel est absoluta, vel cum venia tantum permilla, postulata a iudice, veluti quando liberto permittitur, eo tantum modo vocare in ius patronum. *b*

2 Omnes item iudices, † quibus est permilla vel concessa aliqua iurisdictio, potestatem citandi habent, quia aliter iurisditionem exercere nequirent. *c* Attamen iudex delegatus per rescriptum summi pontificis, non poterit ultra duas dietas extra provinciam quencquam citare, nisi nominatum id ipsum ei permittatur. *d* Nec citare eis licet extra locum, ubi tenetur iudicare, *e* aut ad locum non satis tutum, aut inhonestum. *f* Non potest quoque iudex manifeste incompetens valide coram se extra potestatem vocare. *g*

3 Non vocatur quoque † in ius spoliatus ad instantiam spoliantis, vel saltem non tenetur ei respondere, priusquam restitutus fuerit. *h* Non possunt quoque regulariter prehendi confugiētes ad ecclesiam, nisi forsitan fuerint homicidæ, per prodicionem & insidias, & nonprehenduntur quoque, aut capiuntur corporaliter, ut carceribus detrudantur, mulieres. *i* Aliæque quædã personæ, quæ ex iure civili cognosci possunt. *m*

S C H O L I A.

a In l. 2. de in ius voc. Pandect. ubi persona cum sequen. ponuntur prohibita, iunge l. de unoquoque, de re iud. Pandect. Cum enim editum, de in ius vocando sit prohibitivum, quæ non inveniuntur prohibita, censentur habere permissionem, l. cum prator, de iudi. cum simil.

b an. episcopus, qui mancipium, § 8. §. libertus, l. 2. §. 2. l. 4. §. 1. & l. si. de in ius voc.

c Commissa enim iurisditione, omnia censentur commissa, sine quibus non potest expediri, l. 2. de iuris d. omnium iudic. P.

d c. nonnulli, 28. de rescript. c. olim, 7. de excep. c. si. §. conservatores autem, de offic. deleg. in Sex. dies est, id est unius diei, quod

A ex consuetudine regionum metiendū erit. Quamvis de iure civili, 20. miliaria pro singulis diebus numerentur, l. 3. de verbor. signif. l. vicena, si quis cautio in P.

e c. si. §. conservatores, & ca. statutum, l. 1. §. in nullo, de rescrip. in Sext.

f In c. de catero, de senten. excommun. c. veniens, de accusatio. ca. cum R. 35. de offic. delegat. ca. ex parte, 37. de appellat. l. 21. §. sed etsi, de recept. arbitr. P. clem. pastoralis, de re iudica. Pro loco non tuto etiam habetur, si in eo sit morbus contagiosus, c. communis, 23. distindt. Quod si quis citetur ad locum, non tutum, poterit appellare, etsi non petat locum securum, c. ex parte, & ibi Innocentius, de appellat. Tutius tamen faciet pars, si mittat excusatores, de loco non tuto, quo casu, si non admittatur eius exceptio, vel excusatio, poterit appellare, maxime si petat sibi assignari locum tutum & ei denegetur, Rota decis. 15. nota quod ubi, in antiq.

g ca. cum Episcopus, de offic. ordina. in Sext. ca. si duobus, 7. de appellatio. l. si. de iuris. omnium iudic. Pand. l. 53. §. fin. & l. 54. §. fin. de re iudica. dixi vero oportere manifeste esse incompetentem iudicem, cui impune non pareatur. Alioquin enim, si dubitetur, vocatus debet comparere fori sui privilegium allegaturus, l. si quis ex aliena, §. de iudic. P. l. 2. si quis in ius voca. non ierit P. tractant interpretes, ad cap. cum ordinem, de rescript. c. cum parati, de appellatio. Nihil autem hic interest, sint ne ordinarii aut delegati iudices, qui male & sine potestate vocaverint, veluti si pluribus datis iudicibus, pars tantum citaverit eorum, vocatus non tenetur venire, cap. prudentiam, & seq. c. ex literis, de offic. deleg. c. si duobus, de appella.

h c. prius, 3. §. 2.

i c. inter alia, de immunita. ecclesia. l. 2. C. de his, qui ad eccl. confuger. Alexand. confi. 145. volum. 7.

k c. 1. de homicid. d. c. inter alia, & ca. fin. de immuni. eccl.

1 l. 1. *Et auth. seq. C. de offic. divers. iud. au-*
then hodie, de custod. reorum. C.
m enumerantur, in l. 2. Et sequent. de in ius
voca. libr. 2. P. tit. 4. l. 1. 2. 3. eod. tit. libr.
2. C. tit. 2.

C A P. V.

- 1 *De formulis Et modis vocandi seu citan-*
di per editum.
- 2 *Per vocem iudicis.*
- 3 *Aut praconis.*
- 4 *Per literas, vocem apparitoris.*
- 5 *In ecclesia per curionem, per sonitum tuba*
vel campana.
- 6 *In citatione qua consideranda, nempe com-*
missio, citatio, relatio, terminus, causa.
- 7 *Vocari quomodo debeat citandus.*
- 8 *Quo die, num festivo, Et ad quem diem Et*
locum.

1 **C**itationum ¶ seu vocationū in ius, quæ-
dam fiunt a per modum edicti, b die-
bus solemnibus, c in quibus summi Ponti-
fices solent facere processus generales, cō-
tra reos, aut contra criminibus quibus-
dam generaliter infectos, d & proponunt
citationum edicta in publica audientia li-
terarum apostolicarum, vel in Papali pala-
tio, vel postea in maiori ecclesia loci, vbi
Romanus est Pontifex. Ita vocatur quis in
ius per publicam edicti propositionem.

2 Et per vocē ipsius quoq; ¶ iudicis, mo-
mentis præsentē, vt certa die veniat, e quæ
vocatio habet vim peremptorii edicti. f

3 Item per vocem præconis, ¶ ad quam,
postquam citatus in ius non venerit, ma-
xime peruenitur, vel si quando vocandus
latitet, vel vagetur, & fraudulenter se ab-
senter, & nesciatur vbi sit, cumque ad da-
mnationem ob contumaciam proceden-
dum est, quo casu & trinæ citationis edi-
ctum publicatur. g

4 Fit & citatio per literas iudicis ¶ per
apparitorem, h iubetur & viua voce sine
literis nuntio, vt citet vocandum, i addito
legitimo & sufficienti ad comparandum
termino. k

A Fit & aliquando ¶ citatio in ecclesia per
curionē in publica prædicatione, vt in pu-
blicatione monitoriarum literarum, ante
excommunicationem pro occultis reue-
landis, & in publicandis matrimoniis, & in
quibusdam aliis. / Fit & per sonitum cam-
panæ & sonitum tubæ, vel cornu per præ-
conem. m

In omni citatione ¶ tria erunt conside- 6
randa, iudicis cōmissio, citationis executio,
& ipsius executionis relatio. n Item vltra
datus ad comparandum idoneus terminus,
sine quo citatus venire non cogitur. o

B Debet & legitima citatio ¶ continere 7
causam vocationis, & tenorem cōmissio-
nis delegati, vt per ea vocatus ad cedendum
iudicio, vel ad defendendum se præparet. p
Vocandus autem debet vocari, si inuenia-
tur in persona propria, vel si absens sit, ad
domum eius facienda denūtiatio, vel pro-
curatori eius. q

C Obseruandum etiā, ¶ ne citatio die fe- 8
stiuo seu dominico fiat, alioquin impro-
banda. r fiet citatio interdum ad totā cau-
sam: quæ id operatur, vt nō debeat postea
in articulis eius repeti, & perseueret vsque
ad definitionem. Interdum ad vnum arti-
culum tantum, quæ pro aliis non prodest. s
Fieri & debet ad certum & vnum locum
vocatio, alioquin si reus actorem virtute
impetrati rescripti, eodem tempore ad di-
uersa loca, vel indeterminate ad villā, quæ
commune cum pluribus eiusdem prouin-
ciæ villis habet vocabulum, citari procu-
rat, vt dum non comparuerit excommu-
nicetur, vt contumax, & sic eum a sua in-
tentione repellat, rescripti commodo ca-
rere debet, & in expēsis ac damnis aduer-
sario condemnati. t

S C H O L I A.

E a *Vt docetur in clem. 1. de iud. vbi ponuntur*
quæ sequuntur, Et restringitur extrava-
gans Bonifacii vnic. de dolo Et contumac.
in extravaag. communib.

b *editum hoc publice proponitur, exemplo*
edicti pratoris in albo descripti, in l. si quis
id quod,

- id quod, de iurisdic. omnium iudic. P. Di. A
mittitur autem illa citatio affixa per ali-
quos horas, ut aiunt. *Milius* & *Rota*
decis. 223. in nouis, idque ut legatur ab om-
nibus originalis scriptura. Sicq; affixio
& publicatio, quamuis publice non lega-
tur, sufficit. Sicut *Cassiodorus* testatur de-
cisio. 4. de dolo & contuma. *Tiraquell.* de
viroque retractu. §. 9. in secunda glo. nu. 8.
& sequent. Edictum dicitur citatio, quia
prætor edicebat talem esse citandum seu B
in ius vocandum, §. fin. de pœna temere li-
tigantium, ibi quia prætor edicit, & c. l.
cum vero, §. fin. de fideicommissa, liberta.
- C
solennes dies, in quibus fiant isti processus
generales, sunt, dies Iouis hebdomada san-
cta, dies ascensionis domini, dies dedicatio-
nis basilicarum duorum Petri & Pauli
mensis Nouemb. gloss. ad clem. 1. ad verb.
solennes, de iud. Ioan. *Andreas* ad cap.
ut commissi. de her.
- D
ut contra hereticos c. excommunicamus,
§. sane, & ibi glo. ad verbum piratis, de
heret. contra piratas, in c. excommunicati-
one, de raptorib. contra noua uel tuga-
lia imponentes, ca. in nouam, de censibus,
& contra alios infectos criminibus com-
prehensis in bulla publicata in cœna domi-
ni, Roma.
- E
l. 2. C. quomod. & quando iud. *Barbatia*
ad c. ex literis, numero 15. de rescript. siq;
hac citatio per iudicem in præsentie, nec
interest regulariter sine iudex ordinarius
vel delegatus, vel arbitrator, omnibus e-
nim id permissum est. gloss. & doctores, in
l. sancimus, per illum textum. de iudic. C.
Imola ad clem. 1. de iudic. Speculator ti-
tulo de citatione, §. sequitur, facit l. sed in-
terpellatur. & ibi notat. de arbit. P.
- F
glossa ad §. illud, in verb. decreto, de hered.
& *Falcid.* in nouel. literis autem & man-
datis iudicis iubetur citatis, ut adsint iu-
dicio. Illa mandata sunt denuntiationes,
edicta, litera, d. l. sed interpellatur, §. arbi-
ter, de recept. arbitr. P. l. cum vero, §. euo-
cari, vers. proinde denuntiationibus, & c.
- de fideicommissi liberta. P. l. consentanenum,
C. quomodo & quando iudic. cap. prudenti-
am, de officio delega. cap. nec episcopi, de
temporib. ordinatio. cap. 1. 3. quest. 5. cap.
si agrotans, 5. quest. 3. plene *Bartol.* ad ex-
trauag. ad reponendum, ad verbum, lite-
tas, quomodo in crimine lese maiest. pro-
ceden. sit. Diriguntur porro ista lueræ ex-
sequende in curiis ecclesiasticis clericis, no-
tariis, & aliis, qui ex cõmissione exsequuntur,
& relationibus illorum creditur, ma-
xime notariorum, qui sunt. persona alio-
quin publica, & fide digna, cap. ad audi-
entiam, de prescriptio. cano. sancimus, 1.
quest. 7. Curia autem secularis, ut plerun-
que suos habet uiatores, apparitores & nũ-
cios, quibus committat huiusmodi citatio-
nes vel uocationes personales, verbales &
reales faciendas, quibus creditur in rela-
tionibus exsequutionum factarum, maxi-
me dum presentibus testib. exsequuti sunt,
quod fieri debere in Gallia ne frans com-
mittatur placuit regibus.
- G
l. fin. de feris, C. auth. qui semel, C. quomo-
do & quando index. Edictum interdum
trinum ad constituendam contumaciam;
interdum unum pro tribus peremptorium,
quo index comminatur etiam parte ad-
uersa uocata, absente, cogniturum & pro-
nuntiaturum, l. in peremptorio, l. ad perem-
torium, & sequen. de iud. P. l. 1. §. hoc edi-
cto, qua sententia sine appellatione rescin-
dantur. sit ita uel trina citatione, uel una
pro trib. sufficiente peremptorium edictum.
c. ex tua, 1. 1. de cleric. non resident. Datur
autem ordo perueniendi ad illud perem-
torium edictum, in d. l. ad peremptorium,
68. cum §. ll. sequentib. de iudic. P. Inter-
posito inter trinas uocationes ad minus spa-
tio decem dierum; hodie autem 30. ex no-
uella 112. ca. 3. Peremptorium dictum in-
terdictum, quod perimat disceptationem,
& ultra non patitur aduersarium tergi-
uersari, l. & tertium, l. in peremptorio; de
iudic. P. idque comminatio ante perempto-
rium docet, qua index præmonet se cogni-

- turum etiam absente parte si stato tempore A
 non veniat. l. nonnunquam, 72. § seq. 73.
 Et post edictum, eo. tit. Consentit superio-
 ribus formulis, l. consentaneum, 8. Codic.
 quomod. Et quan. iudex. l. b. 7. tit. 43. me-
 minit Et de vno edicto Et de citatione per-
 emtoria publice in ecclesia maiori propo-
 sita pro omnibus, cap. 1. de dilatio. in extra-
 uagant. communibus. Singulare tamen,
 quod tractatur in capit. consuluit, 24. de
 offic. delega. quod si post edicti peremptorii B
 diem aduenientem, daret iurisdictioni ci-
 tationis, quod possit prorogari dies iudicii in
 aliam diem sequentem ex aequitate ad ex-
 spectandum citatum, vocari curia nostra
 Gallie, la surseance apres le iour del'
 assignation. Sit tamen periculum immi-
 neat, ut in delegato Et aliis, ne exspiret iu-
 risdictio, non debet prorogari, ut in proxi-
 me citato capite dicitur. Citatio perempto-
 ria, voce etiam sit praconis, de qua memi- C
 nit. l. diuus Antoninus, 7. de in integ. resti.
 lib. 4. P. ti. 1. Notabile etiam hanc citatio-
 nem voce praconis fieri non posse iussu de-
 legati ab inferiore, quam a principe seu
 summo pontifice, aut auctoritate iussu or-
 dinary, §. omnem, de litigiosis, in nouellis,
 Bal. ad l. 2. ad authent. qui semel, quomod.
 Et quan. iud. C.
 h de trib. illis formulis vocationis, meminit
 ca. vnicum, de dolo Et contumac. in extra-
 uag. communib. Et, ut dixi, si quando la-
 titauerit reus vel vagabundus sine certo
 domicilio sit, legemus edictis voce praconis
 aut tuba euocatur, Et si non compareat in
 illum secundum leges proceditur, §. si vero
 quis comprehensorum, nouell. 134. c. 5. ut
 nulli iudicum liceat habere loci seruator-
 rem. Eodem proceditur in citandis poen-
 tibus, ad quos tuto iri non potest, ut notat
 Guido Papau, q. 49. lason consi. 86. in 3. E
 volumine.
 i ut in capit. cum dilecti, 6. de dolo Et con-
 tumac.
 k dict. clem. 1. de iudic. c. vni. de dolo. Et con-
 tumac. Terminus autem debet esse conue-
 niens distantia locorum, in quibus compa-
 rendum Et veniendum est; iuxta l. 1. si
 quis cautionib. Pan. §. qui excusare, de su-
 specti. tutor. cum simi. Alter non existente
 competente termino, citatio tanquam te-
 meraria non ardeat citatum ad compa-
 rendum etiam post terminum, ut notat
 Barbatia Et Panormit. ad c. cum dilecti,
 de dolo Et contumac. Cassiodor. decisione
 6. eiusdem tituli, de dolo, facit l. aut quali-
 ter, quod vi aut clam. Et ita etiam cita-
 tionem factam cum arcto tempore adsi-
 stendum Et comparendum non valere,
 docet Matthaeus de Afflictis, decisione
 124. incipien. esse, num. 3. Et decis. 566.
 in pleno, nume. 15. Cassiodor. decis. 3. de
 dilatio. dubitatum, autem, an si citatio
 absq. termini praefixione fieret, valeat. In
 qua questione maioribus suffragiis con-
 clusum, valere Et esse efficacem, atque in
 ea tacite intelligi, ut citatus congruo tem-
 pore compareat. Felinus in c. consuluit, de
 offic. deleg. Alex. ad leg. liber homo, §. 1. de
 verb. oblig. Boerius decis. 235.
 l clem. vnic. de foro compet. c. cum inhibito,
 de clandestina desponsa.
 m per campanam citatio fit ad congreganda
 capitula, collegia, vniuersitate, que alias
 seu municipes, c. in causis, §. nunci. Et ibi
 Panormit. Et alii de electio. gloss. in c. si ca-
 pitulo. de concessio. preben. in Sext. l. sicut,
 quod cuiusq. vniuersita. nomine. in P.
 n Felinus ad c. gratum columna, 3. de offic.
 delega. Et in c. 1. de iudic. Bal. ad l. fin. C.
 de feris. lason ad §. quadrupli, de action.
 nec praesumitur citatio facta auctoritate
 iudicis, nisi appareat. Aretinus cons. 33.
 Felinus ad c. quoniam contra, de probatio.
 Examinat Ripa ad c. 1. de iudic. nisi con-
 suetudo sit in loco, ut publico nuntio cre-
 datur, ut praedicti interpretes tradunt. Et
 Cornuus consil. 95. lib. 4. Potest Et citatio
 per partem ipsam litigantem fieri in tribus
 casibus. primo ex pacto si conuenisi mecum
 quod ierepresentabis iudici ad meam re-
 quisitionem Et requiram te, ut ca. Et te
 pra-

presentes, nam illa requisitio sufficit si con- A
 stet saltem duob. testibus presentibus eam
 factam fuisse, & vim citationis habet; licet
 non interrumpat prescriptionem, l. fin. in
 princip. & ibi Bartolus & alii, de eo, per
 quem factum erit, &c. Felinus ad c. cum
 causa. colum. fin. de offic. delegat. Hodie
 tamen hoc non est proprie citatio, sed re-
 quisitio, Rebuffus tract. de citationibus
 in prefatio. nume. 77. & sequent. In tertio
 tomo commentariorum ad constitutiones B
 regias. Secundo potest fieri citatio per ipsam
 partem, ex commissione iudicis, per gloss.
 ad l. si ut proponis, in 2. C. quomo. & qua-
 do iudex. Speculator titulo de citatione, §.
 sequitur. Rebuffus proxime citato loco,
 num. 78. veluti, si iudex illi dicat. precipio
 tibi, ut notifices aduersario tuo, ut tali die
 & hora compareat coram me, & tu quo-
 que compareas, ut docet Socinius tract. de
 citatione, articulo 8. questio. 4. Angelus & C
 Iason ad §. poenales, & ad §. quadrupli, de
 actionib. verum in Gallia hoc non suffice-
 ret, nisi illa citatio probaretur literis vel
 alio legitimo modo. Tertio si pars non in-
 ueniret nuntium seu apparitorem qui citet, vel
 si inueniret quidem sedis noluerit citare ad-
 uersarium ob meritum vel alio modo, posset
 in eam causam coram notario & duobus
 testibus protestari contra apparitorem, &
 postea coram illis testibus vel aliis, literas D
 citationis parti ostendere, & requirere, ut
 compareat. iuxta iudicis preceptum; ta-
 lisque citatio valebit, ut ait Bartol. ad ex-
 tra. ad reprimendum, ad verba, per
 literas, quomodo in crimi. laesa maiest. pro-
 cedend. fit. Iason ad l. in bere, num. 3. colum.
 3. de iurisdict. omnium iud. Alex. ad l. iuste,
 nume. 31. de acquitend. possess. Alioquin
 nemo propria auctoritate priuatus potest
 aduersarium in ius vocare, nec per seipsum E
 vel sine apparitore seu viatore. Cura enim
 iudici esse debet, dare viatorem, qui cita-
 tionem factam ei renuntiet, l. magis puto, §.
 ne tamen, de rebus eorum qui sub tutel. vel
 cur. sunt. P. l. sed interpellatur, §. arbiter,

de recept. arbi. l. is cui, §. missus, ut in pos-
 sess. legato. & C. P. leg. properandum, §. cisi
 quidem, de iudic. C. Periculum enim alio-
 quin immineret, si permitteretur parti ipsi
 vocatio, ne odio mentiretur iudici ad sup-
 plantandum vel decipiendum aduersarium;
 neq. facile ei crederetur in causa propria
 in prauidicium tertii, l. 1. §. cum quis, de
 questionibus. P. scriptum etiam ne credas
 inimico viro, & c. ecclesia. 12. Posset & ve-
 xare aduersarium temere illum in ius vo-
 cando, si iudex prius non discerneret an
 vocari deberet, etiam in civilibus, l. ad-
 optiuum, de in ius vocand. Suntque, ut li-
 quet ex eodem titulo, persona, qua & vo-
 care & vocari in ius nequeunt sine licen-
 tia iudicis & mandato eius expresso. Mul-
 to magis in criminalibus est interdicta
 realis citatio seu aduersari prebensio, per-
 missa viatori: cum expresso iudicis mada-
 to tantum. l. neminem, C. de exhiben. reis.
 Neq. etiam est singulis concedendum, quod
 per magistratus publice fieri possit, ne sit
 occasio maioris tumultus, l. non est singu-
 lis, de regulis iur. P. quaquam debitorem
 fugientem in defectum iudicis retinere, &
 ad iudicem deducere permissum sit in l. au-
 prator, §. si debitorem, de his qua in frau-
 dem creditor. Et haec proprie loquendo ac-
 cipienda sunt; alioquin enim quotiescunq.
 viator citati iussu iudicis ad instantiam
 partis aliquem, dicitur ipsa pars citasse, c.
 1. de iud. l. 1. videri, de vi & vi arma. P.
 can. 1. vocatio, §. 9. 1. cuius haec verba, Vo-
 catio ad synodum iuxta decreta Patrum
 canonica, eius, qui impetitur rationib.
 scriptis, per spatium fieri debet congruum,
 atq; canonum. Quia nisi canonice voca-
 tus fuerit suo tempore & canonica ordi-
 natione, licet non venerit ad conuentum
 quacumq; necessitate, nisi sponte volue-
 rit, nullatenus suis respondebit insidia-
 torib. Quomodo autem post tempora compari-
 tioni praescripta, ad hunc non veniens sit ex-
 spectandus ante condemnationem, dicitur
 in c. presenti, 2. eadem §. 9. 1. Docet autem

pluribus & ex professo Andreas Gaylius A
lib. 1. practicarum obseruationum, obser-
uatione 48. sex requiri in citatione, &
quare nomen iudicis mandantis citari ex-
primendum sit; & obseruatione 49. quare
nomen & cognomen citandi in obserua. 50.
quare nomen citantis & cognomen in 51.
cur causa citandi libello citationis sit in-
serenda; in 52. quod et ratio nomen iudicis
continere debeat, & quare; in 53. de die &
termino exprimendo; & in 54. & sequenti, B
de executionis relatione per nuncium fa-
cta, & de eius relatione; in 56. de citatione
extra territorium; in 57. de citatione edi-
ctali, quando locum habeat; in 58. de cita-
tione illegitima per comparitionem vali-
data; in 59. de contumacia actoris; in 69.
de contumacia rei. Vide etiam qua nos
ipsi satis copiose tractauimus de citatione
lib. 48. synagoga. cap. 2. & de contumacia
eodem lib. cap. 3. capit. praterea, de dela-
tionibus. C

c. praterea. de dilationib.
P
cap. causam qua, de dolo & contuma. l. dies
cautioni, 4. §. prator aut. & seq. de damno
infecto. lib. 39. P. tit. 2. denuntiatio seu ci-
tatio faciendae dicitur in personam si inue-
niatur; si non inueniatur in domicilium v-
bi habitet. Caterum si non sit habitata res
ubi citatio fit, ut puta si in insula, vel heredi-
tas adhuc adita non sit, tutius erit libellum
vocationis ad ipsas ades proponere; fieri e-
nim potest ut ita monitus, defensor exsi-
stat, hac ibi; ubi & doctores communiter
tenent, quod ille, qui praesens sit est ad-
ornandus seu citandus in persona, ex ca. cau-
sam qua, de dolo & contuma. §. mola ad c.
fi. de eo, qui mittitur in possessio. rei seruau.
cau. Contrarium tamen seruatur de stylo,
maxime si sit impedimentum; datur au-
tem cautela, ut in toto res sit, ut nuntius
seu apparitor referat se citasse reum in do-
micio, eo quod non inuenit personaliter.
E
Aique si citatus non compareat, suffi-
cit publice citationem ad domum vel ad
ecclesiam proponi, ca. fin. de dolo & contum.

clem. unica, vers. ad domum, in princi. co-
tit. Refert Mynsingerus centuria 2. ob-
seruationum singularium, obseruatio. 69.
post multam contouersiam in camera im-
periali obtinuisse aduersum D. Philippum
Landgrauium, etiam incarcerationum &
delendum ab Imperatore, valuisse citatio-
nem contra eum factam ad domum eius.
Placuit & valere citationem factam in
personam uxoris, vel ad domum habita-
tionis viri, & sufficere, ut & tractat Guido
Papaeus decis. 44. & consi. 121.
I
can. 2. placita, 15. quast. 4. l. fi. C. de feriis,
lib. 3. titu. 12. quia tunc temporis eam in-
dicis non sunt agitata, nisi agatur de pe-
riculo anime. can. 1. & sequenti. & ibidem
gloss. 15. quastio. 4. in praxi adornamen-
tum factum seu citatio die feriat, & ad
diem feriatam valet de consuetudine, sed
feriata dies assignata, ipsi iure extenduntur
& differuntur ad sequentem non feriatam,
nisi coram cancellario, ut notat Massue-
rius in praxi, titulo de adornamentis, §. 6.
item adornamentum, & de hoc notatur
in l. 1. §. nuntiatio, & leg. 2. de operis noni
nuntia. Scribit & Cassiodorus, decis. 5. de
dolo & contuma. omnem citationem quo-
cunque tempore etiam feriarum genera-
lum, vel alias die feriato executioni ma-
dari posse in curia Romana vel extra in
provinciis, licet iis temporibus contradi-
ctarum audientia quiescat. Et ita obserua-
ri quoque tradit Octavianus Westionis, lib.
4. introductionis in aula Romana adtio-
nem, cap. 3. Bart. hoc etiam probat, ad leg.
ex quacunque, §. fi. si quis in ius vocat. non
seru. P. Lanfrancus de Oriano, ad cap.
quoniam contra, in verbo citationes, in
fin. de probationi. Baldus id etiam esse in
consuetudine testatur in praxi de citatio-
ne, quast. 7. Guido Papaeus decis. 225. in-
cip. an executio. Tractat hac questionem
& fuse Tiragnellus tractat. de viroque re-
tractu. §. 36. nume. 9. Temperant at ali-
qui hanc sententiam, ut hoc verum sit, quan-
do a principe citatio emanauerit, vel qua-
do

do citatio fieret pro causa, qua diebus feriatis possit agitari; quarum aliqua ponuntur in l. 2. §. 3. de feriis. P. l. prouinciarum, 10. C. eo. tit. cum simil. Ceterum non erit alienum addere, quod tradunt interpretes, relationem executionis citationis, adeo esse de substantia ipsius citationis, ut non valeat die ad honorem Dei feriatata facta secundum Salycetum in l. fin. Cod. de feriis. Alex. ad l. 2. §. nuntiatio, de operis noni nuntiat. qua autē fieri possint diebus festis, notat etiam glo. cap. si. de feriis. s. Ioannes Andreas ad rub. de dolo & contumacia. Innocent. ad cap. consultuit, & ad c. ad petitionem, de offic. delega. Non ideo tamen prima citatio personaliter facta impedit, quo minus necessario quis sit citandus ad alia, qua exigunt citationem specialem, ut ad testes audiendos.

t. c. fin. de rescrip.

CAPVT VI.

- 1 De fine & effectu citationis, ut veniat vocatus.
- 2 Perpetuetur iurisdictio vocantis.
- 3 Prescriptio interrumpatur.
- 4 Litis pendenti a fiat.
- 5 Vis citationum summi pontificis.
- 6 Contumacia ex uocatione actoris & rei, & eius pœna.
- 7 Diuisio contumacia vera & ficta.
- 8 Inualida citationis effectus.
- 9 Citationis dilatio suspendit iudicis officium.

Effectus & finis citationis præcipuus, ut vocatus veniat vel compareat per se vel per procuratorem legitimum, ut se possit sibi defendere. a

Per primam etiam citationem ad iudicium, iurisdictio iudicis in ius vocantis firmatur & perpetuetur, & præuentionem **E** habet. b

Interrumpitur & longi temporis præscriptio. c

Dicitur quoque lis pendere, postquam in eo iudice competenti emanauerit ci-

Atatio, & ad aduersarium citatum peruenerit, vel per eum factum fuerit, quominus ad eius notitiam perueneret; dum tamen in eius citatione talia sint expressa, per quæ plene possit instrui, super quibus in iudicio conuenitur. d

Citationes rursus auctoritate **A**postolica, ad instar eductorum in albo prætoris propositorum, etiam extra dies solemnes, in quibus Romani pontifices **B** processus consueuerunt facere, generales, ab ipso Papa specialiter & certa scientia factæ, in Apostolicarum audientia publica literarum, vel in Papali palatio publice postmodum maioris ecclesiæ loci, in quo Romanus pontifex cum sua curia residet, ianuis affigendæ, sic valent ac arctant citatos post lapsum terminum, quem considerata distantia locorum citationibus apponi conuenit competentem, ac si ad **C** eos personaliter deuenissent; nempe tantum, quando illi impediunt, ne ad eos citatio perueniat, vel si tuto domicilium eorum non possit adiri. e

Contumacia nascitur quandoque, respectu non venientis, siue vocantis, siue rei. Nam actor si non venerit in termino ad quem fecerat aduersarium citari, reo venienti in expensis propter hoc factis legitime condemnari debet; nec ad aliam **D** citationem faciendam admittendus est, priusquam cauerit, quod in termino fideliter debeat comparere. g Neque a communione quis est suspendendus, nisi ad causam suam dicendam die statuta literis iudicum euocatus occurrerit. h Quod si legitime & sufficienter citatus non venerit statuto tempore; agetur nihilominus causa, & sententia ferri poterit contra absentem, Dei præsentia replente locum absentis. i Poterit & vere contumax excommunicari, k & ad expensas ob contumaciam factas condemnari. l Potest & actorem ante liris contestationem, propter rei contumaciam mitti in possessionem rerum contumacis custodiæ causâ. m Et

ultra multam, ob contumaciam in iurisdictione, dicere in contumaciam. *n* Qui etiam citatos vel a lege vel ab homine ad curiam Romanam, detinuerunt, ne possent sedibus conuenientibus ibi sistere; quique se capi procurant, ne tempore venirent imposito, priuantur suis beneficiis ecclesiasticis. *o*

Porro contumacia in non veniendo constituitur *p* vera, ficta, praesumpta; verus contumax ille, qui personaliter citatus respondit, se nolle venire ad iudicium, *q* qui in captura seu prehensione breui trinaque citatione personali, siue in persona siue in domicilio, siue voce tubae praeconis, siue alia apparitoris aut seruientis voce per vicos aut in quadriuis euocatus, coram iudice, a quo fluxerint edicta, non comparet. *r* Non verus & fictus dicitur, qui cum ad domum tantum fuerit vocatus, non comparet. *s*

Erit & effectus citationis, ut quanquam citatio inualida seu defectuosa non constituat citatum in mora, aut in contumacia, & processus super eam factus nullus sit, tamen si male ex illa citatus, sponte compareat, validabitur. *v* Is autem, qui notorie vocari non potest, non est contumax, si non compareat. *x*

Addemus & alium effectum citationis, ut pendente dilatione veniendi data in citatione, nihil contra vocatum a iudice fieri vel statui possit. *y*

S C H O L I A.

a Clem. pastoralis, de re iudic. leg. nam ita diuus, de adoptio. in. *P.* & est iudicii fundamentum, §. fin. de pen. temere litiga. glo. ad c. quoniam, ad verbum citationis, de probatio. Alioquin omnia in absentes statuta, irrita sunt. canon. omnia, can. caueant, 3. q. 9. atque ita reus vocatus saluis exceptionibus sibi competebat iudicium suscipere tenetur, cap. 1. de iud. vel proponere ius renocandi domum, ut in leg. 2. §. legatis, de iudic. *P. c. fin. de foro competen.*

vt contra, comparente reo, actor tenetur vsq. ad finem institui persequi iudicium, & in lue persistere, auct. qui semel, C. quomod. & quam. iud.

b cap. proposuit, de foro compet. c. gratum, cap. relatum, de offic. delegat. vide Rotam, decisio. 396. nota valet citatio, in antiq. glo. ad clem. 1. de iud. l. si quis postquam, eod. tit. *P.*

c l. cum notissimi, de praescriptio. 30. vel 40. annor. *C. cano. penult. 16. q. 3. si citatio sit valida, non aliter.*

d clem. 2. ut lue penden. nihil innovetur lib. 2. tit. 5. Pendere autem lis pluribus modis dicitur, & non tantum post litem contestatam, ut in cap. ex parte, 2. de verbor. signific. sed etiam per oblationem libelli factam principi. l. 1. *C. quando libellus princip. oblat. lit. contest. fac. commissione negotii, cap. causam, de testib. aliisq. modis, & per hanc factam citationem, in qua causa propter quam in ius vocatus quis si contineatur, d. clem. 2. notatur tamen in decis. Rota, 279. incip. clementina 1. in nouis, hodie in stylo curia Romana seruari, ut sufficiat. cur foris citatio simplex sine expressione cause ad instituendam litem pendentiam, & ad finem, ut postea factam contrarium tanquam attentata renocentur, dummodo citatio ad partem citatam peruenerit. Casus porro, in quib. litem pendentia consideratur, notantur in cap. praesenti, gloss. 2. de offic. legat. in Sext.*

e Tota sequens decisio sumta est ex clem. 1. de iud. ubi refertur Bonifacii constitutio, qua id ipsum statuerat generaliter de edito citatorio, & tamen restringitur ad personas impediens, ne ad eos perueniret citatio, vel quorum domicilium non possit adire tuto.

f cap. 2. & 3. de dolo & contumac. non veniente altere vel reo. §. si vero causam in nouel. 112. & verus contumax sit ex citatione in personam vocati facta, non tamen manifestus. vide gloss. ad dict. clem. 1. de iudic. ad verbum personaliter, nasci-

- cur tamen & ex aliis capitibus, de quibus A
notat gloss. ad capit. 2. ad verbum contu-
maciter, de dolo & contumac. in summa
tamen, qui se scit citatum, & nō comparet,
presumitur malitiose versari, c. ad hac, in
3. de appellat.
- g capit. unie. de dolo & contumac. in Sexto.
& erit absolvendus reus, capit. reprehensibilis, 26. §. si autem, de appellatio. canon. final. §. si ergo, 3. questione 3. noell. 53. in princip. maior est autem contumacia actoris non venientis quam rei, can. 1. 4. quest. 4.
- h can. 1. quisquis, 4. q. 5.
- i cap. unie. de eo qui mittitur in possess. causa rei seruan. in Sexto, cap. 2. de arbit. in Sexto, cap. 3. & 4. de dolo & contumac. ca. peritus, 58. de appellatio. cap. quoniam, 5. §. porro speciales, ut lite non contestat. cap. 1. qui marimon. acui poss. can. de illicita, §. de conventione, 6. 24. questio. 3. in can. 73. Apostolorum, que omnia ibi intelliguntur & explicantur, quando vocatus est declaratus contumax tribus edictis, aut vno peremptorio, l. properandum, §. et si eodem, de iudic. C. l. & post edictum, 73. cod. tit. P.
- k can. 8. honoratus, 74. distin. & in summa D
4. questione 5. cap. querelam, de procurat. cap. 1. cap. 26. cum igitur, cap. 3. cap. quoniam, 5. vers. licet, ut lite non contestat. cum similib. notatur tamen in decisio. Rota 789. sciendum est, in antiq. quod citatus per auctoritatem audientie contradictoriarum extra curiam, si fuerit contumax, & porrexerit libellum aduersarius, non potest excommunicari in causa spirituali, possit autem in profana, & ita tenere Rotam.
- l fuse tractatur in glossa can. honoratus, in glossa ad verba tot scriptis, 74. distin. & in cap. unico, de dolo & contumac. l. properandum, de iudic. C. & ad interesse, l. facimus, C. eodem tit. capit. auditis, in 1. de procurat. cap. pia de exceptio. Quamquam enim pro vera contumacia tria edicta requirantur, tamen poterit quis damnari ad expensas pro simplici contumacia & prima. can. de illicita, 24. q. 3. auth. qui semel, quomodo & quando iudex.
- m cap. 1. 2. 3. c. fin. de eo qui mittit. in possess. rei seruan. causa. lib. 2. tit. 15. adque ut tadio affectus reus, teneatur se sistere iudicio. cap. 3. c. quoniam, 5. §. in alius vero, ut lite non contestat. capit. 2. & 3. de sequestra. possessio. l. 2. quibus ex caus. in possessio. cat. P. l. 2. §. fin. ubi in rem actio. & c. 6. Quod si adhuc non se sisteret intra annum, datur detentori post annum plena possessio ex secundo decreto. cap. 1. de eo qui mittitur in possessio. rei seruan. causa. nisi agatur de beneficio ecclesiastico, pro cuius lite non fit hac missio, ne vitiosus detur ingressus, cap. vni. de eo qui mittitur in possessio. rei seruan. causa. in Sexto.
- n l. 2. §. 1. si quis in ius voca. non ierit. libr. 2. C. P. tit. 5. quamquam neuter litigantium comparuerit, quia hoc contemtu offenditur publicum munus, id est secundum aliquos, at. secundum alios, tantum locum id habet, si alteruter ex litigantibus compareat, eritq. multa hac arbitraria, l. vni. §. fin. si quis ius dicenti non obtemperauerit. vide gloss. ad ca. unie. ad verbum contumacia, de dolo & contumac. in Sexto. Contumacia a contemnendo dicta, nulla existente iusta excusatione veniendi. l. contumacia, 53. §. 1. de re iud. P.
- o clem. multorum, 2. de pœn.
- p gloss. in clem. 1. de dolo & contumacia. Ioannes Andreas, ad c. presumitur, de regulis iur. in Mercurialib. vide Bartol. ad l. diuus, de in integrum restitutio. Quis etiam verus aut fictus sit contumax, docet Iason ad leg. properandum, §. fin autem reus, de iud. Bartol. & Imol. ad l. ex consensu, §. fin. de appellat.
- q Qui respondit, se nolle obedire iudici, iuxta cap. 2. de dolo & contumac. & ibi gloss. item si personaliter sit citatus & dicat, veniam, & non veniat nec mittat, decis. Rota 364. cum iura, in nouis. ideo qui verus

ita contumax est, non appellat. d. l. ex consensu, de appellat. l. et post editum, in fin. de iudic. P. nisi quis dixerit se venturum, postea doceat de superueniente impedimento sine culpa, l. diuus, 7. de integ. restitut. contumax etiam is est, qui comparet quidem, sed respondere non vult, c. 1. de iud.

r can. de illicita, 24. q. 3.

s Quamuis quilibet citationem ad domum suam factam scire presumatur, et sic concludunt Accursius, Bart. et Bald. ad leg. si tutor, de periculo tutor. Bald. tamen hoc ipsum cum temperamento intelligit, ad c. quoniam frequenter, §. porro, vi lite non contest. nisi a domesticis vel amicis citatio ad domum facta ei denunciata fuisset, de quo vide Tiraquellum alios doctores et infra cumulantem, tractat de viroque retractu, §. 9. gloss. 2. nume. 4. videndum et capit. cum sit Romana, de appellat. verum demum contumacem non admittendum appellanti constat. l. 1. quorum appellat. non recipiam. C. l. ex consensu, §. fin. de appell. Fictum autem contumacem admitti debere, nemini propemodum dubium est, ex glossa approbata, ad clem. 1. de dolo et contuma.

t c. si de feriis lib. 2. tit. 9. gloss. in c. de causis, ad verbum venire, de offic. deleg. in cap. veniens, ad verbum propter, de accusati. gloss. ad verbum si accusatorib. ad verbum eundem. eod. tit. C.

v l. 1. §. sed si, de feriis, P. et ibi Alex. Bart. ad l. 1. de in ius vocan. Felin. ad c. illud, nu. 8. de presumptio.

x Vbi quis citari non potest, vel ratione persona, vel ratione temporis, vel ratione causa, citatus non tenetur venire; quia citatio nulla est, ut tenet gloss. ad can. nullus clericus, 6. ad verbum exhibeatur, 11. q. 3. et ad can. si episcopus, 3. q. 2. in can. 2. 3. q. 1. et l. 1. de feriis. Pand.

y Sicque quiescit officium iudicis vocantis pendente dilatione veniendi, vel mittendi data vocato. l. si me pars, C. de dilation. Ius enim acquiritur ex ea dilatione citato, ut

tempus illud expectari debeat, ca. cum inter vniuersas, de electio. Imola ad cap. si de his, que sunt a prelat. sine consensu, capitul.

DE LIBELLI OBLATIONE

TIT. VII.

Hac rubrica exstat tantum lib. 2. decretalium, titu. 3. est et in lib. 2. C. titu. 23. titulus quando libellus principi datus liti contestationem faciat.

CAPIT. I.

1 Continuatio.

2 Finitio libelli.

3 Diuisiones.

Vocatione facta, quid ab aduersario conuenio petatur, coram iudice exponendum est. a Petitiones autem, vel verbo tantum sine scriptura; b aut cum scriptura, que dicitur libellus, c fiunt.

Libellus itaque est, certa petitio seu intentio actoris vel accusatoris d in iudicio scriptis concepta, et pposita. e Voce autem petitio fit verbalis, dum principales litigantes per se vel per aduocatos factum & questionem proponunt. f

Omnis petitio siue verbalis siue libello contenta, vel est inconueniens & inepta, vel conueniens seu apta. g Distinguunt etiam iura facillioris doctrine gratia libellum, ut alius sit conuenientialis, seu postulationis, h qui datur in ciuilibus negotiis; alius accusatorius, qui datur in criminalibus. i

SCHOLIA.

a edita actio speciem futura liti continet. l. 3. C. de eden.

b In causis summaris, que ex tempore proponi et iudicari possunt, sufficit iudici exponere vocato reo in tribunali petitionem, quam tamen amanuensis iudicis excipit, et notis consignat seu describit prout profertur. Lanfranc. in clem. sape, de verbor. signific.